

Εφετείο Αθηνών: 3553/1994

Πηγή: ΕΕργΔ / Τομ.55^{ος} 1996, σελ. 273

Η αντέφεση στην διαδικασία των εργατικών διαφορών ασκείται παραδεκτώως και με τις προτάσεις, εφ' όσον μέσω αυτής προσβάλλονται μόνο τα ήδη εγκληθέντα με την έφεση κεφάλαια της προσβαλλομένης οριστικής αποφάσεως, καθώς και τα αναγκαίως συνεχόμενα με αυτά. Η ευθύνη του εργοδότη για την καταβολή της υπό του νόμου προβλεπόμενης αποζημιώσεως σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος είναι αντικειμενική. Απαλλάσσεται όμως αυτός από την άνω υποχρέωση, εάν ο παθών είναι ασφαλισμένος στον κλάδο εργατικών ατυχημάτων του ΙΚΑ ή στον ίδιο κλάδο άλλου ασφαλιστικού οργανισμού που παρέχει ίση ή μεγαλύτερα αποζημίωση από εκείνη του ν. 551/1915. Μείωση της ανωτέρω αποζημιώσεως μέχρι του μισού αυτής μπορεί να επιδικασθεί κατά την κρίση του δικαστηρίου, εάν ο παθών επέδειξε ειδική αμέλεια, που συνίσταται μόνο στην εκ μέρους του αδικαιολόγητη παραβίαση διατάξεων των ισχυόντων νόμων ή διαταγμάτων ή συναφών κανονισμών της αρμοδίας αρχής ή του κυρίου της επιχειρήσεως και έχουν κυρωθεί από την πρώτη, οι οποίοι θέτουν τους όρους ασφαλείας στην εργασία και όχι οποιαδήποτε άλλη αμέλεια. Οι παθόντες από εργατικό ατύχημα δικαιούνται, κατά την επιλεκτική τους κρίση να ασκήσουν κατά του εργοδότη είτε την εκ του ν. 551/1915 αξίωση αποζημιώσεως είτε τις εκ των περί αδικοπραξιών διατάξεις, του κοινού δικαίου αντίστοιχη αξίωση, όταν το ατύχημα επήλθε από δόλο του εργοδότη ή των υπ' αυτού προστηθέντων προσώπων, ή σε εργασία ή επιχείρηση στην οποία δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις νόμων κλπ περί των όρων ασφαλείας και εξ αιτίας της μη τήρησής τους.

Κυριότερες διατάξεις: Κ.Πολ.Δ. άρθρα 674 παρ.1 και 523 παρ.1 Ν. 551/1916 άρθρα 1,6 και 16. Α.Κ. άρθρο 914.

Πρόεδρος: κ. ΓΕΓΙΟΣ

Εισηγητής: ο εφέτης κ. Χ. ΜΠΑΛΝΤΑΣ

Δικηγόροι: κ.κ. Ν. Μπρόφας, Α. Αποστόλου

Κατά τη διάταξη του αρθρ. 674 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ. η αντέφεση, κατά τη διαδικασία των εργατικών διαφορών, ασκείται παραδεκτά και με τις προτάσεις. Με την αντέφεση, η οποία ασκείται και μετά την πάροδο της προθεσμίας της εφέσεως, μπορούν, κατ' άρθρον 523 παρ.1 ιδίου Κώδικος, να προσβληθούν μόνον τα προβληθέντα με την έφεση κεφάλαια της εγκαλουμένης και τα αναγκαίως συνεχόμενα με αυτά. Με την από 15.4.1991 αγωγή του, επί της οποίας εκδόθηκε η εγκαλουμένη, εξέθεσε ο εφεσίβλητος ότι τραυματίσθηκε σε εργατικό ατύχημα, το οποίο οφείλεται σε αμέλεια των προστηθέντων οργάνων του εγκαλούντος Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος (ΟΣΕ ΑΕ) εργοδότη του, και ζήτησε την επιδίκαση σε αυτόν της αποζημιώσεως του κωδ. ν.551/1915 λόγω της προσκαίρου ολικής ανικανότητός του προς εργασίαν και χρηματικής ικανοποιήσεως της ηθικής του βλάβης. Με την εγκαλουμένη εγένετο δεκτή η αγωγή μόνον κατά τα αιτήματα περί επιδικάσεως της αποζημιώσεως του ν. 551/1915 και της τοιαύτης για τη ζημία που υπέστη ο εφεσίβλητος εκ της μη πλήρους καταβολής των αποδοχών του κατά της διάρκειας της προς εργασίαν ανικανότητός του. Με την έφεση πλήττεται η εγκαλουμένη κατά το μέρος που δέχθηκε την αγωγή, δηλαδή κατά τα αμέσως προηγούμενα κεφάλαια αυτής. Με τις προτάσεις του ο εφεσίβλητος ασκεί αντέφεση η οποία πρέπει να συνεκδικασθεί με την έφεση, αφού έτσι διευκολύνεται και επιταχύνεται η διαδικασία και επέρχεται μείωση των εξόδων, με την οποίαν πλήττει την εγκαλουμένην παραδεκτώς τόσον ως προς το και με την έφεση πληττόμενον κεφαλαίο της, περί επιδικάσεως της αποζημιώσεως του ν.551/1915, όσον και ως προς το αναγκαίως συνεχόμενον με τούτο, με το οποίον απορρίφθηκε η αγωγή του κατά το περί επιδικάσεως των δαπανών νοσηλείας και ιατροφαρμακευτικής περιθάλψεως αίτημα. Συνεπώς, η αντέφεση παραδεκτώς ασκείται κατά το μέρος τούτο, γι' αυτό και πρέπει να γίνει κατά τούτο, γι' αυτό και πρέπει να γίνει κατά τούτο τυπικά δεκτή και να εξετασθεί στην ουσία. Με αυτήν (αντέφεση) όμως πλήττεται η εγκαλουμένη και κατά το κεφάλαιον αυτής, με το οποίον απορρίφθηκε η αγωγή κατά το περί επιδικάσεως στον εφεσίβλητο χρηματικής ικανοποιήσεως της ηθικής του βλάβης αίτημα. Με την έφεση δεν προσβάλλεται, ως είναι φυσικόν, η εγκαλουμένη κατά το κεφάλαιον αυτό, τα οποία δεν συνέχεται αναγκαίως με τα πληττόμενα με αυτήν. Συνεπώς, η αντέφεση κατά το μέρος τούτο, δηλαδή το πλήττον την

εγκαλουμένη κατά το περί απορρίψεως του αιτήματος της αγωγής για επιδίκαση στον εφεσίβλητο - αντεγκαλούντα χρηματικής ικανοποίησης για ηθική βλάβη, είναι απαράδεκτη και απορριπτή.

Κατά το αρθρ. 1 του κωδ. ν.551/1915 ως ατύχημα από βίαιον συμβάν το οποίο επήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής, σε εργάτη, υπάλληλο των επιχειρήσεων που αναφέρονται στο άρθρ.2, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται ρητά και οι ασχολούμενες με επίγειες μεταφορές, θεωρείται κάθε βλάβη, η οποία είναι αποτέλεσμα βίαιας και αιφνιδίας επενεργείας εξωτερικού αιτίου, ασχέτου μεν προς τη σύσταση του οργανισμού του παθόντος και την βαθμιαίαν, ως εκ των συνθηκών εργασίας, φθοράν του, αλλά συνδεδεμένου προς την εργασίαν, ως εκ της εμφανίσεως του κατά την εκτέλεσή της ή εξ αφορμής αυτής. Η ευθύνη του εργοδότη προς καταβολήν της προβλεπομένης από τον κωδ. ν. 551/1915 αποζημιώσεως στον παθόντα από εργατικόν ατύχημα είναι αντικειμενική, δηλαδή αυτός ευθύνεται στην καταβολή της αποζημιώσεως αυτής ανεξαρτήτως πταίσματος αυτού ή του προστηθέντος από αυτόν. Αυτός απαλλάσσεται της εν λόγω αποζημιώσεως μόνον όταν ο παθών είναι ασφαλισμένος στον κλάδο εργατικών ατυχημάτων του ΙΚΑ ή στον ίδιο κλάδο άλλου ασφαλιστικού οργανισμού, που παρέχει αποζημίωση ίση ή μεγαλύτερη από την αποζημίωση του κωδ. ν. 551/1915. Μείωση της αποζημιώσεως αυτής μέχρι του ημίσεός της, κατά την κρίση του δικαστού, χωρεί κατ' άρθρον 16 παρ. 4 εδ. α', β', γ' του κωδ. ν. 551/1915, μόνον όταν ο παθών επέδειξε ειδική αμέλεια, που συνίσταται στην εκ μέρους του αδικαιολόγητη παράβαση διατάξεων, των ισχυόντων νόμων ή διαταγμάτων ή συναφών κανονισμών, που έχουν εκδοθεί από την αρμοδία αρχή ή τον κύριο της επιχειρήσεως και έχουν κυρωθεί από την αρχή, που θέτουν τους όρους ασφαλείας στην εργασία και όχι οποιαδήποτε άλλη αμέλεια (Α.Π. 1404/1986 ΕεργΔ 46, 636). Περαιτέρω, από τη διάταξη του άρθρ. 16 παρ.1 του αυτού κώδ. νόμου προκύπτει ότι οι παθόντες από εργατικόν ατύχημα, όπως και τα πρόσωπα που δικαιούνται κατά το αρθρ.6 του ίδιου νόμου να αξιώσουν αντί των παθόντων αποζημίωση για το ατύχημα, έχουν την ευχέρεια να ασκήσουν κατά του εργοδότη, είτε την από του νόμου αυτού αξίωση αποζημιώσεως, είτε την αξίωση που παρέχεται από τις περί αδικοπραξιών διατάξεις των άρθρ. 914 επ. Α.Κ., όταν το ατύχημα επήλθε από δόλο του εργοδότη ή των

προστηθέντων από αυτόν ή σε εργασία ή επιχείρηση, στην οποία δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών περί των όρων ασφαλείας και ένεκα μη τηρήσεως αυτών. Από τις καταθέσεις των μαρτύρων που εξετάσθηκαν με όρκο ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, οι οποίες περιέχονται στα νομίμως προσκομιζόμενα με επίκληση σε κεκρωμένο αντίγραφο 3403/1992 πρακτικά δημοσίας συνεδριάσεως του και εκτιμώνται ανάλογα με τη γνώση και την αξιοπιστία των μαρτύρων, την νομίμως προσκομιζόμενη με επίκληση από τον εφεσίβλητο ένορκη βεβαίωση του Δ.Β., ενώπιον του Ειρηνοδικείου Θεσσαλονίκης, για την οποία συντάχθηκε η 301/1992 πράξη αυτού και η οποία ελήφθη μετά προηγουμένη νόμιμη, προ 24 ωρών, κλήτευση του αντιδίκου του και από όλα τα νομίμως προσκομιζόμενα από τους διαδίκους έγγραφα, αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας που καταρτίσθηκε μεταξύ των διαδίκων την 7.7.1971, ο εφεσίβλητος προσλήφθηκε από τον εγκαλούντα, που ασκεί επιχείρηση μεταφοράς προσώπων και πραγμάτων, ως έκτακτος κλειδούχος της περιφέρειας Θεσσαλονίκης. Αυτός εντάχθηκε σε οργανική θέση από 14.3.1973 και προήχθη σε κλειδούχο Α' από 1.1.1980. Την 25.5.1989 ανατέθηκαν από τον εγκαλούντα στον εφεσίβλητο καθήκοντα ελιγμοδηγού στο σιδηροδρομικό σταθμό Διαλογής Θεσσαλονίκης για εξασφάλιση της 130 δηζελάμαξας, η οποία με ώθηση βαγονίων ανεχώρησε από τον σταθμό για το εργοστάσιο ΕΛΒΟ, προς εκφόρτωση οχημάτων. Όταν η αμαξοστοιχία προσήγγισε στο εργοστάσιο, ο εφεσίβλητος διαπίστωσε ότι η θύρα τούτου (της εισόδου) δεν ήταν καλά ανοιγμένη και υφίστατο κίνδυνος προσκρούσεως της αμαξοστοιχίας με αυτήν. Αφού ειδοποίησε με το ραδιοτηλέφωνο το μηχανοδηγό να επιχειρήσει στάθμευση της αμαξοστοιχίας, προσεπάθησε να κατέλθει από το βαγόνιον, που ευρίσκετο για να ανοίξει την θύρα του εργοστασίου.

Κατά την προσπάθειά του αυτή ολίσθησε επί των ευρισκομένων στην πλατφόρμα ελαίων και ύδατος και κατέπεσεν επί του εδάφους, με αποτέλεσμα να υποστεί κάταγμα έξω σφυρού (ΑΡ) με εξάρθρωμα ποδοκνημικής. Το ατύχημα τούτο, ως λαβόν χώραν κατά την εκτέλεση της εργασίας του εφεσιβλήτου είναι εργατικόν. Ο εφεσίβλητος νοσηλεύθηκε στο Γενικό Νοσοκομείο Γ. Παπανικολάου της Θεσσαλονίκης, όπου υποβλήθηκε σε χειρουργική επέμβαση εσωτερικής οστεοσυνθέσεως και παρέμεινε μέχρι της

9.6.1989. Στη συνέχεια νοσηλεύθηκε στην οικία του μέχρι και της 31.12.1989. Αυτός συνεπεία του τραυματισμού του κατέστη πλήρως ανίκανος προς εργασίαν για 221 ημέρες. Ενόψει τούτων, ο εφεσίβλητος δικαιούται είτε της αποζημιώσεως του κωδ. ν. 551/1915, δηλαδή του ημίσεος του ημερομισθίου του για κάθε ημέρα της πλήρους προσκαίρου ανικανότητας προς εργασίαν ως και των δαπανών νοσηλείας και ιατροφαρμακευτικής του περιθάλψεως, δεδομένου ότι ο εγκαλών δεν προβάλλει λόγον απαλλαγής του από την υποχρέωσή του αυτή και δη ασφάλιση του εφεσιβλήτου στον κλάδο ατυχημάτων είτε του ΙΚΑ είτε άλλου ασφαλιστικού οργανισμού, που παρέχει αποζημίωση ίση ή μεγαλύτερη της τοιαύτης του εν λόγω νόμου, είτε της αποζημιώσεως με βάση τις περί αδικοπραξίας διατάξεις των άρθρων 914 επ. Α.Κ. , σε περίπτωση που το ατύχημα μπορεί να αποδοθεί σε δόλο του εργοδότη του ή των προστηθέντων από αυτόν ή σε παράβαση διατάξεων των ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών περί των όρων ασφαλείας κατά την εργασίαν.

Με την παραπάνω αγωγή του (σ.2 αυτής) ο εφεσίβλητος επιλέγει ρητώς την από του ν.551/1915 αποζημίωση. Εντεύθεν αυτός δικαιούται: α) για την πλήρη πρόσκαιρη ανικανότητά του προς εργασίαν: Μηνιαίες αποδοχές του δρχ. 163.000 συν $1/6$ για αναλογία επιδόματος αδείας και εορτών ή δρχ. 27.160 ίσον $190.160 : 25$ ίσον $7.606 : 1$ ίσον 3.803×221 ημέρες ίσον 840.463 δραχ., γ) για δαπάνες νοσηλείας και ιατροφαρμακευτικής του περιθάλψεως δραχ. 45.000 για δαπάνες νοσηλείας στο παραπάνω νοσοκομείον δρχ. 40.000 για δέκα ιατρικές επισκέψεις στην οικία του (4.000 για κάθε μία $\times 10$), δρχ. 10.000 για παυσίπονα φάρμακα και δραχ. 20.000 για φυσιοθεραπεία (2.000 η μία $\times 10$) και συνολικά δρχ. 115.000. Από τις δύο δε αυτές αιτίες δικαιούται συνολικά του ποσού των 955.463 δραχ. Ο εγκαλών προέβαλε πρωτοδίκως και επαναφέρει τον ισχυρισμόν ότι η αποζημίωση αυτή πρέπει να μειωθεί στο προσήκον μέτρον, λόγω της υπαιτιότητας του εφεσιβλήτου στον τραυματισμό του. Ο ισχυρισμός αυτός είναι απορριπτέος, ως αόριστος, δεδομένου ότι ο εγκαλών δεν εκθέτει κανένα πραγματικό περιστατικόν, συστατικόν αμελούς συμπεριφοράς του εφεσιβλήτου, ώστε να καταστεί δυνατή η κρίση περί του παραδεκτού και νομίμου του ισχυρισμού αυτού και δη η κρίση περί του εάν η συμπεριφορά του εφεσιβλήτου συνιστά ειδικήν αμέλειαν αυτού, η οποία και μόνον λαμβάνεται υπόψη προς μείωση

της αποζημιώσεως εκ του κωδ. νόμου τούτου, ή (συνιστά) οποιαδήποτε άλλη αμέλεια, η οποία δεν λαμβάνεται υπόψη για τον λόγον αυτόν (μείωση αποζημιώσεως). Η εγκαλουμένη που δέχθηκε ότι ο εφεσίβλητος δικαιούται αποζημιώσεως για την πλήρη πρόσκαιρη ανικανότητα του προς εργασίαν εκ δρχ. 570.500 και όχι 840.463 όπως έπρεπε και απέρριψε εξ ολοκλήρου το αίτημα της αγωγής περί επιδικάσεως στον εφεσίβλητο των δαπανών νοσηλείας και ιατροφαρμακευτικής του περιθάψεως, έσφαλε, κατά τα βασίμως υποστηριζόμενα με το γερόμενον τυπικά δεκτόν μέρος της αντεφέσεως.

Με την παραπάνω αγωγή του ο εφεσίβλητος εξέθεσε ότι ο εγκαλών κατά το διάστημα της προς εργασίαν ανικανότητός του, η οποία οφείλεται σε πταισίμα των προστηθέντων από αυτόν και δη σε παράβαση των διατάξεων νόμου για τους όρους ασφαλείας κατά την εργασίαν, δεν κατέβαλε σε αυτόν στο ακέραιον την αντιμισθίαν του, αλλά πληττόμενη κατά τα επιδόματα οικονομικής ενίσχυσης τα οποία έλαβε αυτός από τον οργανισμόν ασφαλίσεως του και δη κατά το συνολικόν ποσόν των 769.120 δρχ. και ζήτησε την καταδίκη του εγκαλούντος στην καταβολή σε αυτόν του ποσού τούτου. Η αποζημίωση αυτή, η οποία συνιστά πλήρη τοιαύτην εκ των περι άδικοπραξιών διατάξεων των αρθρ. 914 επ. Α.Κ., μπορεί να ζητηθεί από τον παθόντα από εργατικόν ατύχημα, σε περίπτωση συνδρομής των άνω προϋποθέσεων (αν το ατύχημα οφείλεται σε δόλο του εργοδότη ή των προστηθέντων του ή σε παράβαση όρων ασφαλείας), κατ' επιλογήν όμως μεταξύ αυτής και της τοιαύτης του κωδ. ν. 551/1915. Εν προκειμένω, όπως προεκτέθηκε, ο εφεσίβλητος με την εν λόγω αγωγή του επιλέγει ρητώς την εκ των κωδ. ν. 551/1915 αποζημίωση, η οποία και είναι, κατά τα παραπάνω, επιδικαστέα σε αυτόν. Συνεπώς το αίτημα της αγωγής είναι απαράδεκτον και απορριπτέον, ενόψει και του ότι δεν προκύπτει δικαίωμα του εφεσίβλητου να ζητήσει σωρευτικώς και τις δύο αποζημιώσεις, ούτε από άλλη διάταξη νόμου, ούτε και από τις επικαλούμενες από αυτόν του αρθρ.88 του έχοντος ισχύ νόμου γενικού κανονισμού προσωπικού ΟΣΕ, αφού με αυτές όχι μόνον δεν παρέχεται τέτοιο δικαίωμα στον εφεσίβλητο αλλά ορίζεται (παρ.6) ότι μισθός δεν ωφείλεται δια μη παρασχεθείσα εργασία και συνεπώς ο εφεσίβλητος ηδύνατο να επιδιώξει το προεκτεθέν ποσόν μόνον ως πλήρη αποζημίωση, κατά τας περί άδικοπραξιών διατάξεις, εφόσον επέλεξε την αποζημίωση αυτή

και όχι την εκ του κωδ. ν. 551/1915 τοιαύτην, ως έπραξεν η εγκαλουμένη που δέχθηκε το αίτημα τούτο και επεδίκασε στον εφεσίβλητο την εν λόγω αποζημίωση, έσφαλε, κατά τα βασίμως υποστηριζόμενα με την έφεση.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, πρέπει να γίνει δεκτή και στην ουσία η έφεση, να γίνει δεκτή εν μέρει στην ουσία η αντέφεση, να εξαφανιστεί η εγκαλουμένη, κατά τις λοιπές διατάξεις αυτής, πλην της τοιαύτης περί απορρίψεως του αιτήματος για την επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης για ηθική βλάβη στον εφεσίβλητο - αντεγκαλούντα, να κρατηθεί η υπόθεση και να ερευνηθεί η αγωγή κατά το λοιπόν, πλην του αιτήματος τούτου, μέρος της. Αυτή πρέπει να γίνει μερικά δεκτή, να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλει στον ενάγοντα το ποσόν των 955.463 δρχ. με τον νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής και να καταδικασθεί ο εναγόμενος, λόγω της εν μέρει ήττας του, στην εν μέρει δικαστική αμφοτέρων των βαθμών δαπάνη του ενάγοντος.